

Evropská komise představila v tomto roce návrh nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků. Návrh vychází ze stávající směrnice 2009/125/ES o ekodesignu, jejíž oblast působnosti rozšiřuje, a to jak z hlediska jednotlivých kategorií výrobků, tak i nově stanovených požadavků na ně.

Zakotvení v legislativě

Představený návrh nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků vychází ze stávající směrnice 2009/125/ES o ekodesignu (směrnice Evropského Parlamentu a Rady, ze dne 21. října 2009, o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie). Tato směrnice zavedla v rámci EU legislativní **opatření** mající podpořit koncipování výrobků **snížujících spotřebu energie ve fázi používání výrobku**, minimalizovat jejich negativní dopady na životní prostředí a zajistit jejich udržitelnost i v dalších aspektech. Směrnice se zaměřila především na **energetickou účinnost** u zařízení jako jsou elektrické přístroje a zařízení (počítače, servery, datová uložení, elektronické displeje, herní konzole atd.), osvětlení pro domácnosti a odvětví služeb (směrové a nesměrové světelné zdroje, zářivky bez integrovaného předradníku atd.), domácí spotřebiče (pračky, vysavače, chladicí spotřebiče, sušičky, myčky na nádobí aj.), zařízení pro vytápění a chlazení (ohříváče vody, klimatizační zařízení, topná tělesa, větrací jednotky atd.) a další výrobky (externí zdroje napájení, **výkonové transformátory**, čerpadla atd.). Česká republika implementovala požadavky této směrnice do zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (§ 8a), a do vyhlášky č. 319/2019 Sb., o energetickém štítkování a ekodesignu výrobků spojených se spotřebou energie.

Nově se klade důraz na oběhové hospodářství

Návrh nového nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků rozšiřuje stávající rámec směrnice pro ekodesign tím, že zahrnuje širokou škálu výrobků, u kterých stanovuje celou řadu požadavků a kritérií. U konkrétních skupin výrobků prosazuje environmentálně udržitelnější výrobky oběhového hospodářství, aby výrobky byly trvanlivější, spolehlivější, snadněji udržovatelné a opravitelné, modernizovatelné, repasovatelné a recyklovatelné, účinně využívající energii a zdroje a udržitelné i v dalších aspektech. Zajištěním delší životnosti výrobků, co nejdelšího zachování jejich hodnoty a zvýšení využívání recyklovaného obsahu ve výrobcích se sníží závislost na přírodních zdrojích a materiálech, čímž se zmenší environmentální a klimatické stopy výrobků. Jednotný trh zamezí rozdílům v legislativě jednotlivých členských států a vytvoří ekonomické příležitosti k inovacím a tvorbě pracovních míst, zejména v souvislosti s repasováním, údržbou, recyklací a opravami. **Předpokladem je, že nové nařízení umožní do roku 2030 úsporu primární energie ve výši 132 Mtoe (milionů tun ropného ekvivalentu). Takové množství odpovídá 150 miliardám m³ zemního plynu.**

Návrh nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků je součástí balíčku návrhů předložených Komisí v rámci [Zelené dohody pro Evropu](#), jejímž cílem je transformovat EU na společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, snižující své uhlíkové a materiálové stopy, začleňující oběhovost do celého hospodářství, ve kterém bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů. Balíček mimo návrhu nařízení zahrnuje také novou strategii týkající se textilií (trvanlivější, opravitelné, opětovně použitelné a recyklovatelné textilní výrobky), stavebních výrobků (cíle v oblasti klimatu a udržitelnosti zastavěného prostředí), kroky k ukončení likvidace neprodaného spotřebního zboží a rozšíření zelených veřejných zakázek a pobídky pro udržitelné výrobky. Dále návrh obsahuje nová pravidla, umožňující spotřebitelům transparentní informování o environmentální udržitelnosti regulovaných výrobků – tzv. digitální pas.

Digitální pas výrobků

Digitální pas budou mít všechny výrobky (mimo potraviny či krmiva definované v nařízení (ES) č. 178/2002), na které se bude legislativa vztahovat. Informace o environmentální udržitelnosti výrobku (trvanlivost, opětovnou použitelnost, opravitelnost, účinné využívání energie a zdrojů – recyklovaný obsah, uhlíkové a environmentální stopy aj.) usnadní jeho opravu, repasování nebo recyklaci a umožňující sledovat látky, které brání jeho oběhovosti. Zavést lze i označování výrobků.

Od kdy to bude platné?

Než nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků vstoupí v platnost (**očekává se přijetí koncem roku 2022**), bude po přechodnou dobu platit [Pracovní plán na období 2022–2024 týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky \(2022/C 182/01\)](#), který Komise přijala. Plán obsahuje opatření k novým výrobkům spojených se spotřebou energie, které patří mezi nejrychleji rostoucí odpadový tok (chytré telefony, tablety, solární panely), a aktualizuje a navyšuje požadavky již regulovaných výrobků. Plán zároveň zahrnuje požadavky rámcového nařízení o označování energetickými štítky (EU/2017/1369), posuzuje pokrok v oblasti Evropského registru výrobků s energetickým označením (EPREL) a rovněž se zabývá označováním pneumatik, ačkoli vychází ze specifického právního základu (EU/2020/740). Až bude nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků přijato, nahradí směrnici o ekodesignu, tj. práce na výrobcích spojených se spotřebou energie bude začleněna do obecnějších pracovních plánů nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků a bude jí i nadále věnována zvláštní pozornost.

Aktuálně je prostřednictvím 50 opatření regulováno přibližně 30 skupin výrobků spojených se spotřebou energie, které denně mají přímé důsledky pro dodavatele, prodejce, podniky i spotřebitele. Podle odhadu se v roce 2020 v rámci EU-27 prodaly přibližně tři miliardy výrobků, na něž se vztahují tato opatření, z toho 1,5 miliardy zdrojů světla, 880 milionů elektronických výrobků, 350 milionů pneumatik a 240 milionů ostatních výrobků. Přibližně polovina celkové spotřeby energie EU připadá na tyto regulované výrobky. Přehled zavedených opatření je k dispozici [zde](#).

Zdroj: Česká asociace odpadového hospodářství (www.caoh.cz) s využitím materiálu [Evropské Komise](#)